

ВПЛИВ ТВОРЧОСТІ ВІТНІ Х'ЮСТОН НА РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Бобир Тетяна Валентинівна,

викладач кафедри естрадного співу

Київської муніципальної академії естрадного та церковного мистецтва

ORCID ID: 0009-0002-2098-0344

У статті здійснено комплексний аналіз впливу творчості Вітні Х'юстон на розвиток сучасної музичної культури, зокрема у сфері естрадно-вокального мистецтва кінця XX – початку XXI століття. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю осмислення ролі видатних виконавців у формуванні нових вокальних стандартів та трансформації музичних практик у глобалізованому культурному просторі. Попри значну кількість досліджень, присвячених популярній музиці, проблема аналізу вокальної техніки Вітні Х'юстон та її впливу на подальший розвиток естрадного співу залишається недостатньо висвітленою. Метою роботи є виявлення специфіки виконавського стилю співачки, визначення його витоків і встановлення механізмів впливу на подальший розвиток поп-, R&B- та соул-вокалу. У дослідженні проаналізовано основні етапи творчого шляху Вітні Х'юстон, а також розкрито ключові характеристики її вокальної техніки, зокрема темброву організацію голосу, динамічну гнучкість, інтонаційну точність, використання мелізматики, runs і riffs, а також імпровізаційність і варіативність повторів. Особливу увагу приділено впливу афроамериканської музичної традиції, передусім напрямків госпел та соул, на формування виконавської манери Вітні Х'юстон, що поєднує технічну свободу з високим рівнем емоційної виразності. Доведено, що творчість співачки сприяла кодифікації нової моделі поп-вокалу, у межах якої вокал виступає не лише як засіб відтворення мелодії, а як головний структуротворчий елемент музичного твору. У статті також простежено вплив Вітні Х'юстон на наступні покоління виконавців і сучасні вокальні практики, включаючи популяризацію мелізматичного співу та формування нових стандартів виконавської майстерності. У висновках підкреслюється, що її творчість має системний характер впливу, охоплюючи як художньо-естетичний, так і педагогічний вимір сучасної музичної культури.

Ключові слова: поп-вокал, госпел, соул, вокальна техніка, мелізMATИКА, імпровізація, Вітні Х'юстон.

Boby Tetyana. The impact of Whitney Houston's artistic legacy on the development of contemporary musical culture

The article presents a comprehensive analysis of the influence of Whitney Houston's artistic work on the development of contemporary musical culture, particularly in the field of pop vocal performance of the late twentieth and early twenty-first centuries. The relevance of this study stems from the need to understand the role of outstanding performers in shaping new vocal standards and transforming musical practices within a globalised cultural space. Despite the considerable number of studies devoted to popular music, the issue of a systematic analysis of Whitney Houston's vocal technique and its influence on the further development of pop singing remains insufficiently explored. The aim of the research is to identify the specific features of the singer's performance style, to determine its origins, and to establish the mechanisms of its influence on the subsequent development of pop, R&B, and soul vocal performance. The study analyses the main stages of Whitney Houston's artistic career and reveals the key characteristics of her vocal technique, including timbral organisation of the voice, dynamic flexibility, intonational accuracy, the use of melisma, runs and riffs, as well as improvisation and variability of repetitions. Particular attention is paid to the influence of the African American musical tradition, especially gospel and soul, on the formation of Whitney Houston's performance style, which combines technical freedom with a high level of emotional expressiveness. It is demonstrated that the singer's work contributed to the codification of a new model of pop vocal performance, in which the voice functions not merely as a means of reproducing melody but as a primary structural element of the musical composition. The article also traces Whitney Houston's influence on subsequent generations of performers and contemporary vocal practices, including the popularisation of melismatic singing and the formation of new standards of performance mastery. The conclusions emphasise that her artistic work has a systemic impact, encompassing both the aesthetic and pedagogical dimensions of contemporary musical culture.

Key words: pop vocal, gospel, soul, vocal technique, melisma, improvisation, Whitney Houston.

Вступ. Сучасна музична культура характеризується активною взаємодією різних стильових напрямів і форм виконавської практики, що зумовлює необхідність переосмислення ролі індивідуальних творчих постатей у процесах її трансформації. Особливого значення набувають дослідження, спрямовані на аналіз впливу видатних вокалістів, чия діяльність сприяла формуванню нових естетичних норм і виконавських стандартів. У цьому контексті творчість Вітні Х'юстон постає як один із ключових феноменів сучасної музичної культури. Її виконавський стиль, що сформувався на перетині напрямів госпел, соул та поп-музики, визначив нову модель вокального мислення, яка поєднує

технічну досконалість із високим рівнем емоційної виразності. Незважаючи на значну кількість наукових праць у сфері популярної музики, питання комплексного дослідження вокальної техніки В. Х'юстон і її впливу на розвиток естрадного співу залишається недостатньо опрацьованим. Саме це зумовлює актуальність даного дослідження.

Матеріали та методи. Сучасні зарубіжні дослідники розглядають творчість Вітні Х'юстон у кількох взаємопов'язаних напрямках: крізь призму афроамериканської музичної традиції, аналізу вокальної орнаментики, емоційної виразності співу, а також у ширшому культурологічному й біографічному контекстах. У праці

С. Чен [1] висвітлено еволюцію госпелу та його інтеграцію в R&B і хіп-хоп від 1960-х років, що є важливим для розуміння стильових витоків вокальної манери Вітні Х'юстон, сформованої під впливом афроамериканської церковної та популярної музики. Публікація Л. Еверітт [2] акцентує увагу на мелізматиці як одній із найхарактерніших рис виконавського стилю співачки; авторка підкреслює роль Х'юстон у популяризації цього прийому в масовій музичній культурі. Дослідження Я. Кооймана [3] репрезентує інший ракурс аналізу, розглядаючи образ Вітні Х'юстон у контексті репрезентації темношкірих жінок у популярній культурі та біографічному наративі, що дозволяє ширше осмислити її культурне значення. У статті Р. Рішара [4] вокальна орнаментация в афроамериканських популярних баладах початку 1990-х років трактується як важливий стильовий маркер епохи; це дослідження є цінним для аналізу мелізматичної техніки Х'юстон у зв'язку з тенденціями тогочасного поп- та R&B-вокалу. Праця З. Сан [5] присвячена співвідношенню емоційної виразності та технічних прийомів у вокальному виконавстві, що створює теоретичне підґрунтя для характеристики інтерпретаційної майстерності співачки. Узагальнену біографічну та фактологічну інформацію про основні етапи творчого шляху, сценічну діяльність і суспільне визнання артистки подано в енциклопедичній статті Encyclopaedia Britannica [6]. Наявні джерела формують теоретичну базу для дослідження, однак проблема системного аналізу вокальної техніки Вітні Х'юстон та її впливу на подальший розвиток естрадного співу все ще потребує окремого осмислення. У процесі дослідження застосовано комплекс наукових методів. Аналітичний метод дав змогу детально розглянути особливості вокальної техніки та інтерпретаційні принципи виконання. Порівняльний підхід використано для зіставлення виконавської манери Вітні Х'юстон із творчими практиками інших представників поп- і соул-вокалу, що дозволило визначити її унікальні риси та ступінь впливу на сучасних виконавців. Історико-культурний метод забезпечив можливість простежити роль афроамериканської музичної традиції, зокрема напрямків госпел та соул, у формуванні її вокального стилю. Водночас музикознавчий аналіз був спрямований на дослідження структурних і виразових параметрів вокального виконання, включаючи тембр, динаміку, інтонацію та орнаментуку. Застосування зазначених методів у сукупності забезпечило комплексне вивчення виконавського стилю співачки та дало змогу виявити його значущий вплив на формування сучасних вокальних практик.

Результати дослідження. Творчість Вітні Х'юстон залишається важливою частиною поп-культури. Окрім того, що вона є однією з найбільш продаваних виконавиць в історії музики, за даними Guinness World Records, вона також є найбільш титулованою жінкою-артисткою всіх часів. Упродовж кар'єри співачка здобула загалом 415 нагород, серед яких – дві премії Emmy Awards, шість Grammy Awards, 22 American Music Awards та 30 Billboard Music Awards. До сьогодні Х'юстон належить рекорд за найбільшою кількістю

поспіль хітів, що посідали перше місце в чарті Billboard Hot 100 – сім композицій. Її другий альбом «Whitney» став першим альбомом жінки-виконавиці, який дебютував одразу на першому місці в чартах. Співачку часто називали «The Voice», що відображає винятковий статус її вокальної майстерності. Як зазначається в Encyclopaedia Britannica, її «чудові вокальні здібності та виняткова емоційна сила стали еталоном досконалості, за яким оцінювали інших поп-співачок» [6], що й зумовило закріплення за нею цього прізвиська. Її видатний талант залишається одним із найвідоміших у світі: протягом 24 років кар'єри вона випустила сім студійних альбомів і взяла участь у створенні чотирьох саундтреків до фільмів.

Формування виконавського стилю Whitney Houston відбувалося в тісному зв'язку з афроамериканською музичною традицією, передусім із напрямом госпел. Як зазначає С. Чен, «госпел-музика як важлива складова афроамериканської релігійної культури з середини ХХ століття здійснює потужний вплив на сучасну популярну музику» [1, с. 76]. Народившись у музичній родині, співачка з раннього віку була залучена до церковного співу, що стало визначальним чинником у становленні її вокальної манери. Саме в цьому середовищі сформувалися навички імпровізації, використання мелізматики, варіативності повторів та інтонаційної експресії. Вплив госпел-традиції проявляється у характерній для Вітні Х'юстон манері фразування, гнучкості ритмічної організації вокальної лінії та здатності до поступового нарощування драматичної напруги. Важливим є також зв'язок із соул-музикою, яка інтегрує елементи госпел у світський контекст, що згодом стане основою її поп-виконавства.

Початок професійної кар'єри співачки припадає на першу половину 1980-х років і пов'язаний із діяльністю в модельному бізнесі та участю у студійних записах як бек-вокалістки. Переломним моментом стало підписання контракту з лейблом Arista Records. Дебютний альбом Вітні Х'юстон (1985) засвідчив формування її індивідуального стилю, що поєднує технічну досконалість із доступністю поп-формату. Уже в цьому альбомі простежується характерна для співачки рівновага між вокальною віртуозністю та емоційною стриманістю, що зумовило його позитивне сприйняття широкою аудиторією. Період 1980–1990-х років став часом найвищого злету творчої кар'єри В. Х'юстон, коли її ім'я закріпилося як одне з провідних у світовій популярній музиці. Комерційний успіх співачки був безпрецедентним: її альбоми очолювали світові чарти, а окремі композиції ставали міжнародними хітами. Такий успіх зумовлений не лише високим рівнем виконавської майстерності, а й здатністю поєднувати елементи різних музичних традицій у межах популярного формату.

У цей період відбувається суттєве розширення жанрової палітри її творчості. Вокальний стиль В. Х'юстон інтегрує риси поп-музики, R&B та соул, формуючи універсальну модель виконання. Особливістю її інтерпретації є поєднання чіткої структурованості мелодії з імпровізаційною варіативністю, що надає кожному

виконанню унікального характеру. Цю рису її виконавської манери підкреслює Л. Еверітт: «Однак, можливо, найбільшою майстерністю Х'юстон було відчуття міри. У час, коли вокальні шоу переповнені надмірно емоційним і перебільшеним співом, особливо помітною стає її здатність використовувати мелізматику лише в потрібний момент» [2]. Значущим етапом цього періоду стала участь у створенні саундтреку до фільму *The Bodyguard* (1992), де композиція «I Will Always Love You» набула статусу культурного феномена. У ній максимально реалізовано потенціал вокальної динаміки, від інтимного, камерного звучання до кульмінаційної експресії. В цей період формується канон поп-балади, в якому вокал виконує провідну структуротворчу функцію.

Пізній етап творчості В. Х'юстон характеризується складною взаємодією художніх трансформацій і особистісних викликів. Зміни в її житті, зокрема професійні труднощі та особисті обставини, вплинули на вокальний стан співачки, що позначилося на тембрі, діапазоні та технічних можливостях голосу. Водночас ці трансформації сприяли появі нових інтерпретаційних якостей, зокрема більшої глибини та драматичної насиченості виконання. У пізній період спостерігається певне зменшення вокальної віртуозності, однак натомість посилюється значення експресивного компонента. Вокал стає менш орнаментованим, але більш психологічно насиченим. Така зміна стилю може розглядатися як еволюція від технічної демонстративності до внутрішньо пережитого висловлювання.

Попри труднощі, В. Х'юстон зберегла статус знакової постаті у світовій музичній культурі. Її пізні виступи, хоча й відрізнялися від ранніх за технічними параметрами, залишалися важливими з точки зору художньої виразності. Таким чином, завершальний етап її творчості засвідчує складний процес переосмислення виконавської ідентичності, що є характерним для багатьох видатних артистів.

Вокальна майстерність Вітні Х'юстон вирізняється поєднанням природних даних і високого рівня технічної організації звуку. Голос співачки зазвичай класифікують як сопрано з широким діапазоном, що охоплює приблизно три октави. Особливістю її вокального апарату є здатність вільно функціонувати як у середній, так і у верхній теситурі без відчутного напруження, що забезпечує рівномірність тембрового забарвлення в різних регістрах. Тембр голосу В. Х'юстон характеризується чистотою, прозорістю та водночас насиченістю обертонового спектра. У середньому регістрі він має м'яке, оксамитове звучання, тоді як у верхньому – набуває яскравості та сили, зберігаючи при цьому контрольованість інтонації. Важливою ознакою є також чіткість атаки звуку та стабільність інтонаційного строю, що свідчить про добре сформовану вокальну техніку.

Контроль динаміки у виконанні співачки відзначається винятковою гнучкістю. Вона вільно варіює гучність від майже шепітного *pianissimo* до потужного *forte*, не втрачаючи якості звуку. Динамічний розвиток у її інтерпретаціях має драматургічний характер: поступове наростання напруги, характерне для баладного

репертуару, досягається через поєднання динамічних контрастів і регістрових переходів. Особливо показовим є використання так званої «динамічної арки», коли кульмінація вибудовується не лише через підвищення гучності, а й через інтенсифікацію тембрового та емоційного наповнення звуку.

Однією з визначальних рис виконавського стилю В. Х'юстон є активне використання вокальної орнаментики, що включає *runs*, *riffs* і мелізматичні розгортання. Ці елементи не виконують суто декоративної функції, а є невід'ємною складовою музичної структури та засобом індивідуалізації інтерпретації. Мелізматику у виконанні співачки характеризується чіткістю артикуляції та логічною впорядкованістю. Навіть у складних швидкісних пасажах зберігається ясність кожного звуку, що забезпечує виразність мелодичної лінії. *Runs* і *riffs* використовуються як у завершеннях фраз, так і в кульмінаційних моментах, виконуючи функцію інтонаційного підсилення та емоційного акцентування. Важливою ознакою є варіативність повторів. При виконанні однакових структурних елементів, зокрема приспівів, В. Х'юстон майже ніколи не відтворює мелодію ідентично. Кожне повторення супроводжується новими орнаментальними варіаціями, змінами ритмічного малюнка або інтонаційними відхиленнями. Така практика свідчить про імпровізаційний характер її вокального мислення.

Імпровізаційність у цьому контексті не є довільною, а підпорядковується певним стилістичним нормам. Вона функціонує в межах усталеної традиції, де поєднуються індивідуальна свобода виконавця та очікування слухачької аудиторії щодо характеру вокального розвитку. Її технічну зумовленість підкреслює Л. Еверітт, яка зазначає: «Х'юстон також підбирала голосні звуки таким чином, щоб економити повітря, завдяки чому могла довше утримувати протяжні ноти... Важливою була і плавність та природність звучання її мелізмів, що досягалося завдяки використанню всього тіла для контролю голосу» [2]. Вокальна манера В. Х'юстон глибоко вкорінена в традиціях госпел та соул, що визначає її експресивну природу. Госпел, як духовна музична практика, формує особливий тип звуковидобування, у якому технічні параметри підпорядковані передачі емоційного змісту. У виконанні співачки це проявляється у здатності поєднувати точність інтонації з високим рівнем емоційної насиченості.

Емоційна експресія досягається через використання інтонаційних відхилень, гнучкість ритміки, варіювання тембрових відтінків та динамічних нюансів. Вокал набуває рис мовленнєвої інтонації, що наближає музичне висловлювання до безпосереднього переживання. Така манера виконання створює ефект широти, що є однією з ключових характеристик афроамериканської вокальної традиції. Особливо це відчутно у завершальних розділах пісень, які концентрують емоційний підсумок виконання. Р. Рішар, аналізуючи вокальні практики афроамериканської популярної балади, зазначає, що завершення музичних творів часто будується за принципом поступового зниження динаміки або

переходу до ауто, у якому зменшується інтенсивність звучання та спрощується вокальна орнаментика. Такий прийом створює ефект емоційного відступу та повернення до більш стриманої, «прямої» манери виконання [4, с. 433].

Описані особливості дозволяють говорити про наявність певних усталених принципів організації вокального висловлювання, які можна окреслити як своєрідний «вокальний етикет» афроамериканської балади. До них належать поступове наростання емоційної напруги, обов'язкова варіативність повторів, використання мелізматики як засобу кульмінаційного розвитку, а також повернення до більш стриманого, «прямого» звучання у фінальних розділах. Вітні Х'юстон не лише дотримується цих норм, але й значною мірою кодифікує їх, перетворюючи на стандарт поп-вокалу кінця ХХ століття. Така система норм передбачає баланс між емоційною виразністю та технічним контролем виконавця. У цьому контексті З. Сан зазначає, що «поєднання емоційної виразності та виконавських навичок є важливою складовою музичного виконання» [4, с. 437].

Творчість В. Х'юстон відіграла визначальну роль у формуванні нормативної моделі поп-вокалу кінця ХХ – початку ХХІ століття. Її виконавський стиль, що поєднує технічну досконалість із емоційною виразністю, став своєрідним еталоном, на який орієнтуються як професійні співаки, так і вокальні педагоги. У цьому контексті можна говорити про кодифікацію певного типу вокального мислення, де центральне місце посідає індивідуалізоване трактування мелодії в межах усталеної жанрової форми.

Вокальна техніка В. Х'юстон функціонує як модель для наслідування завдяки своїй універсальності та адаптивності. Вона демонструє оптимальне поєднання контролю дихання, рівномірності звуковедення, чистоти інтонації та гнучкості фразування. Особливе значення має її здатність інтегрувати мелізматичні елементи у структуру мелодії таким чином, щоб вони не порушували її цілісності, а навпаки – підсилювали драматургічний розвиток. Саме ця збалансованість між технікою і виразністю стала визначальною для формування сучасного уявлення про «якісний» поп-вокал.

Вплив В. Х'юстон чітко простежується у творчості низки провідних вокалістів кінця ХХ – початку ХХІ століття, для яких її стиль став відправною точкою власних інтерпретаційних практик. У цьому контексті Я. Коойман підкреслює, що «Х'юстон відрізняється від Росс і Бейонсе тим, що саме голос відіграє домінуючу роль у формуванні її зіркового образу» [3, с. 192]. Однією з найбільш показових постатей у цьому контексті є Мерая Кері, у вокальній манері якої помітне подальше розширення мелізматичної техніки. Якщо у Вітні Х'юстон орнаментика підпорядкована структурі, то у Мераї Кері вона набуває більшої віртуозності та автономності, перетворюючись на самодостатній виразовий засіб.

Іншим важливим прикладом є Бейонсе, чий стиль поєднує технічні принципи, характерні для Вітні

Х'юстон, із сучасними елементами сценічної експресії та перформативності. У її виконанні простежується аналогічна увага до динамічної драматургії, варіативності повторів і точності інтонації, однак ці риси інтегруються у ширший контекст візуально-сценічного шоу.

У ХХІ столітті спадщина Вітні Х'юстон зазнає подальшої трансформації, що проявляється у широкому поширенні мелізматичного співу в популярній музиці. Використання runs, riffs і складних вокальних пасажів стає типовою ознакою поп- і R&B-виконавців, перетворюючись на своєрідний стандарт професійної майстерності. Водночас спостерігається певна зміна функції цих елементів: якщо у Вітні Х'юстон вони були органічно вплетені у драматургію твору, то в сучасній практиці інколи набувають більш демонстративного характеру.

Суттєвим чинником популяризації цього стилю стали телевізійні вокальні шоу, такі як The Voice, American Idol та інші, у яких вокальна техніка, сформована під впливом Вітні Х'юстон, фактично інституціоналізується. Учасники таких програм часто орієнтуються на виконання з високим рівнем технічної складності, використанням мелізматики та динамічних контрастів, що відтворює модель поп-вокалу, закладену ще наприкінці ХХ століття. Таким чином, вплив Вітні Х'юстон виходить за межі індивідуальної творчості й охоплює ширший культурний простір, формуючи як естетичні орієнтири сучасної музики, так і практики вокального навчання та медіарепрезентації виконавського мистецтва. Її спадщина продовжує функціонувати як важливий чинник розвитку вокальної культури, визначаючи параметри як професійного, так і масового музичного середовища.

Висновки. В результаті проведеного дослідження встановлено, що виконавський стиль Вітні Х'юстон сформувався на перетині афроамериканської музичної традиції (госпел, соул) та поп-виконавства, що зумовило поєднання високого рівня технічної організації звуку з інтенсивною емоційною виразністю. Доведено, що ключовими характеристиками її вокальної манери є мелізматична орнаментика, варіативність повторів, імпровізаційність, а також динамічна драматургія вокального розвитку. Обґрунтовано, що зазначені риси функціонують не ізольовано, а в межах усталеної системи норм, яку доцільно визначити як «вокальний етикет» афроамериканської популярної балади. Вітні Х'юстон не лише репрезентує ці принципи, але й кодифікує їх, перетворюючи на нормативну модель поп-вокалу кінця ХХ – початку ХХІ століття. Встановлено, що вплив співачки має системний характер і проявляється як у виконавській практиці (зокрема у творчості Мераї Кері, Бейонсе та інших), так і в педагогічній сфері та медіапросторі, включаючи телевізійні вокальні формати. Таким чином, її творчість виступає важливим чинником трансформації сучасної вокальної культури, визначаючи параметри як професійного, так і масового музичного середовища.

Література:

1. Chen S. The evolution and integration of gospel music in RnB and hip-hop since the 1960s. Proceedings of the 7th International Conference on Literature, Art and Human Development (ICLAHD 2025). 2025. Vol. 979. P. 77–82.
2. Everitt L. Whitney Houston and the art of melisma. BBC News Magazine. 2012. February 15. URL: <https://www.bbc.com/news/magazine-17039208> (дата звернення: 25.03.2026).
3. Kooijman J. What's Whitney Got to Do with It: Black Female Triumph in Popular Culture. The European Journal of Life Writing. 2021. Vol. X. P. 190–209.
4. Rischar R. A Vision of Love: An Etiquette of Vocal Ornamentation in African-American Popular Ballads of the Early 1990s. American Music. 2004. Vol. 22, № 3. P. 407–443.
5. Sun Z. Emotional Expression and Singing Techniques in Vocal Singing Research. Journal of Global Humanities and Social Sciences. 2024. Vol. 5, № 12. P. 437–442.
6. Whitney Houston. Encyclopaedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/biography/Whitney-Houston> (дата звернення: 25.03.2026)

References:

1. Chen S. (2025). The evolution and integration of gospel music in RnB and hip-hop since the 1960s. Proceedings of the 7th International Conference on Literature, Art and Human Development (ICLAHD 2025). Vol. 979. pp. 77–82 [in English]
2. Everitt L. (2012). Whitney Houston and the art of melisma. BBC News Magazine. February 15. Available at: <https://www.bbc.com/news/magazine-17039208> [in English]
3. Kooijman J.(2021) What's Whitney Got to Do with It: Black Female Triumph in Popular Culture. The European Journal of Life Writing. [in English]
4. Rischar R. (2004). A Vision of Love: An Etiquette of Vocal Ornamentation in African-American Popular Ballads of the Early 1990s. American Music. Vol. 22, № 3. pp. 407–443 [in English]
5. Sun Z. (2024). Emotional Expression and Singing Techniques in Vocal Singing Research. Journal of Global Humanities and Social Sciences. Vol. 5, № 12. pp. 437–442. [in English]
6. Whitney Houston. (2026) Encyclopaedia Britannica. Available at: <https://www.britannica.com/biography/Whitney-Houston> [in English]

Дата першого надходження статті до видання: 27.03.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.04.2025

Дата публікації (оприлюднення) статті: 15.05.2026